

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 2017

ผลของโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

THE EFFECT OF POSITIVE YOUTH DEVELOPMENT PROGRAM
ON SEX BEHAVIOR OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS,
MUANG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

อติชา บุตรแสนโคตร

1400276

24 ก.ค 2557

340276

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อติยา บุตรแสนโคตร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัตน์ อิมามิ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ศาสตร์ เสาวคันธ์)

คณะสาธารณสุขศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จากท่านอาจารย์ ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.ยุวดี รอดจากภัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานวิจัยฉบับนี้ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

การศึกษานี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากไม่ได้รับความกรุณาจาก รศ.ดร.จุฬารัตน์ โตตะ ดร.วรารกร ทรัพย์วิระปกรณ์ และ ดร.กาญจนา พิบูลย์ ที่ได้กรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คุณครูและนักเรียน โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา และโรงเรียนบ้านสวนอุดม วิทยา ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์แนวความคิดและ วิธีการศึกษาหาแหล่งความรู้ในระหว่างศึกษาวิจัย ขอขอบคุณครอบครัว ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจและให้ความ ช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่ได้เอื้อนนามในที่นี้ที่มีช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ซึ่งมี ส่วนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและผลประโยชน์ที่เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอบอกแก่ บิดา มารดา และ ผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูและทำให้ข้าพเจ้าเป็น ผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

อดิชา บุตรแสนโคตร

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากมหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2556

53920859: วท.ม. (การสร้างเสริมสุขภาพ)

คำสำคัญ: การพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวก/ พฤติกรรมทางเพศ

อดิษา บุตรแสนโคตร: ผลของโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (THE EFFECT OF POSITIVE YOUTH DEVELOPMENT PROGRAM ON SEX BEHAVIOR OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS, MUANG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: นิภา มหารัชพงศ์, Ph.D., ยุวดี รอดจากภัย, ศ.ด. 132 หน้า. ปี พ.ศ. 2557

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยประยุกต์ใช้หลักสำคัญ 5 Cs ของแนวคิดการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวก (Positive Youth Development) ซึ่งประกอบด้วย ความเอาใจใส่ คุณลักษณะ การสร้างสัมพันธภาพ ความเชื่อมั่นในตนเอง และสมรรถนะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 60 คน และกำหนดให้นักเรียน โรงเรียนกลุ่ม 1 เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียน โรงเรียนกลุ่ม 2 เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ ทำการศึกษาโดยวัดผลก่อนและหลังการทดลอง และทดสอบโปรแกรมในกลุ่มทดลอง ซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษา 11 สัปดาห์ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติ จำนวน ร้อยละ และวิเคราะห์ผลของโปรแกรม ด้วยสถิติ Paired Sample t-test และ Independent Sample t-test

ผลการศึกษา พบว่า หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกมากกว่าก่อนทดลอง และเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านความเอาใจใส่ คุณลักษณะของเพศ สัมพันธภาพระหว่างเพศ การสร้างเป้าหมายชีวิต และพฤติกรรมโดยรวม

หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกเพิ่มขึ้น มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านความเอาใจใส่ สัมพันธภาพระหว่างเพศ การสร้างเป้าหมายชีวิต และพฤติกรรมโดยรวม ส่วนด้านคุณลักษณะของเพศ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นว่าโปรแกรมมีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมพฤติกรรมทางเพศที่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น จึงควรขยายการศึกษาในกลุ่มอื่น และเพิ่มกระบวนการกระตุ้นพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อคงไว้ซึ่งพฤติกรรมทางเพศที่พึงประสงค์

53920859: M.Sc. (HEALTH PROMOTION)

KEYWORD: POSITIVE YOUTH DEVELOPMENT/ SEX BEHAVIOR

ADISA BUTSANKOT: THE EFFECT OF POSITIVE YOUTH DEVELOPMENT PROGRAM ON SEX BEHAVIOR OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS, MUANG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: NIPA MAHARACHAPONG, Ph.D., YUVADEE RODJARKPAI, Dr.P.H. 132 P. 2014.

This quasi experimental research aimed to study the effect of Positive Youth Development on sexual behavior of secondary school students in Muang District, Chonburi Province. Sixty Mathayomsuksa 1 students from 2 opportunity extension schools were assigned each school into experimental group and comparison group. Students in the experimental group were received positive youth development program promoting 5Cs (caring/ compassion, character, connectedness, confidence and competence) within 11 weeks. The comparison group received the routine teaching program in school. Self-administered questionnaires were used to obtain data before and after intervention. Statistical analysis was performed using percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test and paired sample t-test.

The results of this study show that the experimental group had a significantly higher mean score of sexual health behavior than before the experiment (p -value $< .05$) and increase more than the comparison group (p -value $< .05$), regarding caring/ compassion, character, connectedness, competence and overall.

Four weeks after intervention, the mean score of sexual health behavior of experimental group was significantly increase higher than the comparison group (p -value $< .05$), but no significant difference was found for character and confidence. And, mean score of sexual health behavior of experimental group was significantly decreased after a week of intervention (p -value $< .05$).

The results of this study suggest that the program was effective in increasing sexual health behaviors in secondary school students. Therefore, the program should be implemented on other group, including booster session in sustaining behaviors.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
วัยรุ่นและพัฒนาการวัยรุ่นตอนต้น.....	8
พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น.....	13
เทคนิคการให้สุขศึกษา.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวก (Positive Youth Development).....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
รูปแบบการวิจัย.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	37
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	38
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	38
4 ผลการศึกษา.....	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผล.....	56
อภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	74
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	125
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ	41
2 เปรียบเทียบผลต่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของนักเรียน รายด้านและโดยรวม ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง ($n=30$) และ กลุ่มเปรียบเทียบ ($n=30$).....	44
3 เปรียบเทียบผลต่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของนักเรียน รายด้านและโดยรวม หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กับ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง ($n=30$) และกลุ่มเปรียบเทียบ ($n=30$).....	45
4 เปรียบเทียบผลต่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของนักเรียน รายด้านและโดยรวม หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ กับ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง ($n=30$) และกลุ่มเปรียบเทียบ ($n=30$).....	47
5 เปรียบเทียบผลต่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของนักเรียน รายด้านและโดยรวม หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ กับ หลังทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลอง ($n=30$) และกลุ่มเปรียบเทียบ ($n=30$).....	49
6 เปรียบเทียบความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของนักเรียนจำแนก รายด้านและโดยรวม ก่อนการทดลอง กับ หลังทดลอง 1 สัปดาห์ ของ นักเรียนกลุ่มทดลอง ($n=30$).....	52
7 เปรียบเทียบความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของนักเรียนจำแนก รายด้านและโดยรวม ก่อนการทดลอง กับ หลังทดลอง 4 สัปดาห์ ของ นักเรียนกลุ่มทดลอง ($n=30$).....	53
8 เปรียบเทียบความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของนักเรียนจำแนก รายด้านและโดยรวม หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กับ หลังทดลอง 4 สัปดาห์ ของ นักเรียนกลุ่มทดลอง ($n=30$).....	54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 แผนภูมิการทดลอง	28
3 จำนวนตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ	32
4 ขั้นตอนการทดลอง	35

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University